

Kazimierz Grażawski, Jerzy Olczak, Andrzej Kowalski

Bobrowo, woj. toruńskie. Stanowisko 1 i 1a

Informator Archeologiczny : badania 20, 116-117

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kości współwystępowały razem z fragmentami naczyń oraz pojedynczymi węgielkami drzewnymi.

W nasypie kopca występowały ułamki naczyń glinianych. Najwięcej ułamków naczyń glinianych zaobserwowano u podstawy kopca, w warstwie białawej gliny zauniętej z nasypu od strony południowej, południowo-wschodniej oraz północno-zachodniej. W południowej części nasypu wyeksploatowano beczukowaty paciorek ceramiczny, pokryty kremowym szkliwem.

Przedstawione spostrzeżenia interpretujemy następująco: grób budowano na poziomie gliny oczyszczonej z humusu pierwotnego, następnie przynoszono glazy gabrowe, zalegające w pobliżu w dużej ilości na wschodnim stoku góry Sięży. Układano je w obrębie czworobocznej konstrukcji drewnianej, zbudowanej z jednego wieńca belek. Przynoszono glinę z niedalekiej odległości do usypania kopca nad drewnianą skrzynią z kamieniami. Przepalone szczątki kostne zbierano ze stosu do naczyń, które postawiono na wierzchołku nasypu. Na skutek nivelacji i prac leśnych naczynie stoczyło się do podstawy kopca i uległo zniszczeniu /potłuczone/.

Na podstawie uzyskanego materiału ceramicznego, tj. fragmentów naczyń glinianych stwierdzamy, że występuje zróżnicowanie chronologiczne. Stwierdzono tutaj obecność ceramiki nawiązującej w formie i technice wykonania do form odkrytych w kurhanie 12, 18, 32, datowanej na VIII-IX w. Znacznie młodsza, bo pochodząca z XIII-XIV w., stwierdzona została głównie u podstawy kopca, w części północno-zachodniej. Znalazła się ona tutaj prawdopodobnie w związku ze składaniem ofiar ku czci zmarłych w okresie po zaprzestaniu składania pochówku w kurhanie.

Wg periodyzacji proponowanej przez H. Zoll-Adamikową kurhany z Będkovic zakwalifikowano do II fazy, datowanej na VIII-IX w.

Badania zakończono, dokumentacja i zabytki znajdują się w MOAK-u. W 1987 r. planuje się rekonstrukcję przebadanego kurhanu nr 25.

BIAŁOGARD
woj. koszalińskie
Stanowisko 17

patrz
okres wpływów rzymskich

BOBROWO
woj. toruńskie
Stanowisko 1 i 1a

Muzeum Regionalne
w Brodnicy

Badania prowadził mgr Kazimierz Grażawski pod opieką naukową doc.dr. Jerzego Olczaka. W badaniach brał udział student UMK Andrzej Kowalski oraz młodzież ogólnopolskiego obozu archeologicznego. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne IX-XII w.

Obiekt położony jest na niewielkim cypłotwym półwyspie jeziora Oleczno, w jego północnej części. Od zachodu otacza grodzisko teren podmokły - łąd po zarastającym tam jeziorze. Około 500 m na północ od grodziska krzyżują się szosy z Jabłonowa do Brodnicy oraz z Bobrowa do Michulca. W odległości 300 m na północny wschód przepływa Lutryna - łącząca jezioro Oleczno z jeziorem Wądryń.

Grodzisko posiada kształt dość regularnego, nieco wydłużonego owalu, rysującego się w terenie dość czytelną sylwetką. Wały grodziska - pierścieniowate - są wyraźnie przewyższone z zachodniej, a szczególnie północnej strony względem wału wschodniego - przylegającego do brzegu jeziora. Wysokość wałów względem otaczającego terenu sięga 5-7 m, zaś w partii przybrzeżnej jeziora, licząc do jego poziomu 6-8 m. Rozsypisko wewnętrznych stoków wału nie pozwala na precyzyjne określenie wielkości majdanu - jego przybliżone rozmiary wynoszą 25 x 40 m, cały zaś obiekt osiąga rozmiary ca 70 x 100 m. Bezpośrednio na północ od grodziska rozpościera się wyniesienie łagodnie przechodzące w wysoczyznę - miejsca osady przyrodowej.

Badania weryfikacyjno-sondazowe po raz pierwszy na grodzisku i osadzie prowadzili A. Kola i G. Wilke z UMK w Toruniu. Sporządzono wówczas plan sytuacyjno-wysokościowy grodziska i osady /1974 r./ oraz założono 2 wykopy badawcze na grodzisku /4 x 4 m; 4 x 8 m/ i 2 na osa-

dzie /4 x 4 m/. Prace ta pozwoliły na wstępne rozpoznanie stratygrafii stanowiska, jak też określenie jego chronologii na X-XII w.

Prace wykopaliskowe w bieżącym roku skoncentrowano wyłącznie na grodzisku. Założono łącznie 5 wykopów badawczych:

Wykop 1 /5 x 5 m/ - usytuowany w miejscu domniemanej bramy wjazdowej w środkowej partii wału wschodniego pozwolił odkryć jej rumowisko w postaci intensywnej warstwy spalenizny i węgla drzewnych. W wykopie zadokumentowano też układ nawarstwień rozsypana północno-wschodniej części wału grodu /warstwa demolacyjno-pożarowa/. Eksplozację prowadzono maksymalnie do głębokości 2 m, gdzie wystąpił na całej powierzchni całec.

Wykop 2 /5 x 5 m/ - usytuowany na zachód od wykopu 1 z zachowaniem 1 m szerokiego świadka. Wchodził on częściowo na majdan grodziska i częściowo obejmował kotlinkę przywałową. Odkryto w nim zarysy 3 domostw z I fazy użytkowania grodu. Ogólnie stratygrafia w tym wykopie zdaje się wskazywać na 2 fazy użytkowania grodu. Eksplozację prowadzono do głębokości 3,30 m.

Wykop 3 /5 x 5 m/ - założony w odległości 10,3 m na południe od wykopu 2 miał na celu uchwycenie ewentualnych śladów zabudowy w strefie kotlinki przywałowej. Odkryto nawarstwienia wskazujące na 3 fazy zasiedlenia grodu. Uchwyciono zarysy relikwów dwóch zabudowań z najstarszej fazy użytkowania obiektu. Eksplozację prowadzono do 3,10 m.

Wykop 4 /10 x 2 m/ - założony jako przekop przez wał zachodni grodziska. Pozwolił on na odkrycie warstw demolacyjno-pożarowych kolejnych faz niszczenia grodu - wyraźniej czytelnych przy wewnętrznej stopie wału. Eksplozację prowadzono maksymalnie do 2,5 m.

Wykop 5 /1,2 x 5 m/ - założony na wschód w odległości 1,5 m od wykopu 1. Miał on za zadanie próbę weryfikacji przebiegu nawarstwień w profilu zachodnim wykopu 1 - gdzie odkryto wyraźny wkop z wypełniskiem rumowiska bramy wjazdowej.

Ruchomy materiał zabytkowy składał się wyłącznie z naczyń glinianych. Wstępna analiza ceramiki pod względem morfologiczno-technologicznym pozwala datować obiekt na okres IX-XII w. Ogólnie wydzielić możemy 3 fazy użytkowania grodziska, każda o dość intensywnej zabudowie, kończąca się kataklizmem pożaru.

Przewidywane są jeszcze prace uzupełniające na osadzie przygródowej oraz ewentualne wiercenia geologiczne na ohydzu częściach kompleksu gród-osada.

BRZEZONA, gm. Nowy Żmigród
woj. krośnieński
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
w Krośnie

Badania prowadzili mgr mgr Anna Muzyczuk i Jerzy Ginalski przy konsultacji dr Heleny Zoll-Adamikowej. Finansował MKZ w Krośnie. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Grodzisko położone jest w południowej części wsi, około 1,5 km na zachód od Wisłoki, na wzniesieniu zwanym "Walik" /471,5 m n.p.m./. Wierzchołek wzgórza tworzy mniej więcej płaską, opadającą lekko ku wschodowi platformę otoczoną dwoma pierścieniami wałów. Od strony wschodniej i południowej zaznaczają się pozostałości trzeciego wału //?. Przestrzeń zamknięta wałem wewnętrznym posiada kształt owalu o wymiarach w kierunku NS - 130 m, w kierunku EW - 160 m. Sondażowe badania na tym stanowisku były prowadzone w 1952 r., tuż po jego odkryciu przez Karpacką Ekspedycję Archeologiczną.

Na terenie grodziska prowadzona jest intensywna praca powodująca rozorywanie wałów i systematyczne jego niszczenie. Celem tegorocznej ekspedycji było rozpoznanie konstrukcji umocnień tego obiektu.

Założono trzy wykopy: I - przecinający zewnętrzną część wału wewnętrznego oraz międzywałę od strony wschodniej /w miejscu nowożytnego wkopu/ o wymiarach 2,5 x 12,5 m; II - przecinający obydwie wały od strony północno-wschodniej o wymiarach 3 x 50 m; III - na majdanie, w bezpośrednim sąsiedztwie wkopu II o wymiarach 5 x 15 m. Ogółem odsłonięto i przebadano 227 m².